

113483

V I D K U N Q U I S L I N G

slik han så seg selv

Ved Kjell Aspaas

(Utkast - manus - avd. II)

Nasjonal Samling fikk ikke mer enn fjerdeparten ved valget, men folk simpelthen ikke, forde stemte på partiet. Etter valget var det stor defaitisme i Nasjonal Samling, og det var ikke alle som klarte å holde motet oppe. Men Quisling for sin del gav ikke opp troen, og mange var det som tross alt fortsatte å følge ham. For de visste hva de kjempet for. De visste hva de hadde gått inn for, og de var ikke villige til å oppgi den kampen.

For Vidkun Quisling ble det nu stadig klarere hva verden drev imot: Det drev mot verdenskrig. Når man så på hva som skjedde med Østerrike, med Tsjekkoslovakia, mente han at det var nesten opplagt hvorledes dette ville utvikle seg. For Stortinget i 1936 fremla Nasjonal Samling et detaljert program for den økonomiske gjenreisning av Norge. Vidkun Quisling hadde en sønn bror i Amerika som var en fremragende ingeniør. Han hadde for sin egen del utarbeidet en rekonstruksjonsplan for Norge. Denne planen var blitt bearbeidet av Quisling. Også en forsvarsplan for Norge hadde Quisling utarbeidet, og partiet arbeidet her sammen med spesialister. Quisling påstod langt senere (under rettssaken) at om man tok frem disse planene og så på dem, så vil de kanskje gi et annet inntrykk enn den foraktelige håndbevegelse hvorved de ble lagt til protokollen i Stortinget.

Nasjonal Samling foreslo 100 millioner i bevilgning til forsvaret. Quisling pekte på det som han mente var absolutt nødvendig å gjøre. Han pekte på hvorledes man ganske enkelt kunne oppheve arbeidsløsheten ved å sette igang nyttig arbeide, som det var nok av her i landet. Dyrkbar jord kunne deles ut til småbrukere eller større bruk, veier kunne bygges på en rimelig måte, jernbaner kunne anlegges. Det var ikke pengene det skulle stå på, som da Bondepartireggjeringen ble styrtet fordi budsjettet ikke skulle være ti millioner større, en stigning på fra 360 til 370 millioner kroner. - Under okkupasjonstiden måtte Norge betale 50 - 60 millioner om uken til en fremmed hærsmakt, mens politikerne tidligere ikke hadde hatt råd til å betale dette om året her hjemme i vårt eget land.

Nasjonal Samling mente at pengesaken burde brytes, slik som den ble brutt under de uheldige omstendigheter under krigen, hvor arbeidsledigheten jo ble avskaffet. Partiet mente at pengene skulle gå inn i det økonomiske liv inatil arbeidsledigheten var opphevet, for det var ikke pengene det kom en på.

noe tidlige forslaget for Stortinget. Det ble arrangert et stort møte foran Stortinget. Han ble møttatt av Stortingets presidentkap, meget høflig, men uten ett ord ble hele saken lagt til protokollen. Det var Vidkun Quislings tro at fremtidens historikere, når de kom til å granske disse ting - forutsatt at de finner dem - vil ha en ganske annen mening om utviklingen.

Slik kjempet Nasjonal Samling. Vidkun Quisling skrev hundrer av artikler, han holdt hundrer av foredrag. Han talte for hundretusenvis av mennesker. Det var stort sett tilslutning til Nasjonal Samling. Quisling reiste landet rundt. Bare i Telemark talte han til halvparten av befolkningen. Og de som hørte på, var stort sett enig med Quisling.

I disse syv årene - fra 1933 - 1940 - tok Vidkun Quisling ikke en eneste øre i betaling for alt sitt arbeid for Nasjonal Samling, for alle de artikler han skrev og for alle de foredrag han holdt. Tvertimot solgte han av sin hustrus og egne eiendeler for å finansiere Nasjonal Samling. Han gikk utelukende inn for Norges sak. Han så klarere enn de andre; han så med profetisk klarsyn hva som ville komme. Det skal det bli vanskelig å fraskrive ham.

K R I G S U T B R U D D E T

Vidkun Quisling ble første gang klar over at begivenhetene ville ta en skjebnesvanger vending da Tyskland rykket inn i Østerrike. For ham var dette en mektig skuffelse, og han ble dypt nedtrykt. For da stod det klart for ham at nu kommer verdenskrigen. Ikke fordi at han forstod det som var skjedd, men fordi han mente at alt kunne ha skjedd på en annen måte. Han mente også at det som var karakteren av den kommende verdenskrig, var i grunnen noe helt annet enn Tysklands samling. Denne samlingen kunne komme på en annen måte. Den kunne komme med fredelige midler.

Quisling var mektig skuffet, ja, han var likefrem forbitret. En artikkel for "Fritt Folk" kom bare frem i endret form. Men han skrev da til og med mot Rosenbergs. Han fant frem hans kommentarer til det nasjonalsosialistiske program. Der skriver Rosenberg at han håpet ~~at~~ at det også i de øvrige germanske land også måtte oppstå nasjonalsosialistiske bevegelse og at det måtte komme til et samarbeide. Quisling skrev i sin artikkel at det skulle aldri i livet skje i Norge.

Det var Vidkun Quislings innstilling, hans overbevisning, at nu

kon verdenskriger. Men saute at det som var den første plikt for den som skulle vopre ved og styre et folk, det var å gjøre seg klar over karakteren av den konflikten som kom. Vidkun Quisling var helt klar over at for Norge gjaldt det å holde seg utenom dette så godt man kunne. Men i det hele tatt kunne man allikevel ikke holde seg utenom det. For har Norge noen gang i sin tusenårige historie kunnet holde seg utenom de store bevegelser i den europeiske kulturkræften? Ikke en eneste gang har det kunnet det. Men Quisling mente at vi kunne holde oss nøytrale så vidt mulig. Det var dette han arbeidet for: forsvaret og en nøytral politikk.

Hva var så karakteren av den store krise som nærmet seg? Det var, mente Quisling, iallfall helt klart når det gjaldt den ene partner, nemlig Russland: Det var den imperialistiske krig, som skulle føre til verdensrevolusjonen, til etableringen av kommunismen iallfall på det europeiske fastland, og derigjennom over hele verden.

På den annen side var beveggrunnene forskjellige: Det var Englands tradisjonelle "splitt og hersk"-politikk i Europa som hadde levet seg ut. Det var Amerikas frykt for at Tyskland skulle vokse seg så sterkt og få støttepunkter på den andre siden av Atlanterhavet. Det var Frankrikes frykt for den tyske fare. Det var Polens ærgjerrige drømmer om et Stor-Polen, og forskjellige andre momenter. Og det var kanskje også Tysklands ærgjerrige verdensherredømmer. Det var ikke noen kamp mellom stater som nu trakk opp. I verdensprosessens utvikling var det kommet så langt at nu begynte kontinenter å danne seg, og det som skulle komme ut av denne xxx prosess, og det som kommer ut av denne prosess, det var Europas Forente Stater, en sammenslutning av Europa. Det var en ny verdensanskuelse som banet seg frem, det var en nyordning i det økonomiske liv. I Russland kalte de det en tid i sin overdrevne form bolsjevisme, som jo er et ord som betyr noe helt annet, xx som simpelthen bare betyr flertall - og den fikk sin spesielle karakter av den rabulistiske virksomhet. Man kan kalle det kommunisme, man kan kalle det nasjonalsosialisme. I Norge var det jo for så vidt for en vesentlig grad representert ved Det norske arbeiderpartis program, når man plukker av det de internasjonale xxx fraser, som i sin tid ble plussset på. Det var iallfall etter Vidkun Quislings mening en ny tid som

i Europa, en stor ny tid, og bak den nye tid var også en religiøs omveltning som banet seg frem. Det var med andre ord et tidseksplosiv så stort at man ikke har opplevet maken til det siden vår tidsregnings begynnelse. Like overfor alt dette stod det norske folk komplett likegyldig i sin store masse. Quisling var som en åk der ropte i ørkenen. Hundrer av ganger sa han det, hundrer av ganger prøvde han å forklare det for det norske folk i skrift og tale. Noe skjente nok folk, de hørte iallfall - men de forstod ikke. De så hva som skjedde ute i den store verden, men de innså ikke hva som skjedde. Og hva gjorde de styrende? De odela vårt forsvar, selv det stakkars forsvaret som Vidkun Quisling hadde søkt å stable på beina. I første linje hadde han villet stille opp 2 feltdivisjoner på en 18 - 20 000 mann, og bakom dette 6 landverndivisjoner. Det ble forkuldret på en slik måte at resultatet ble de såkalte 6 brigader, d.v.s. 6 forsterkede regimentet i europeisk forstand - ingenting for å forsvare dette land.

Ved siden av dette førte de styrende en utfordrende utenrikspolitikk i enhver henseende. De gikk sammen med de ytterliggående kommunister i Russland, de var med i deres dannelse av en folkefront, som gjennom partienes forening skulle skape statenes forening mot den nye tid. De var med i sanksjonene mot Italia, som Vidkun Quisling bekjempet av all kraft - ikke fordi han var imot Folkeforbundet (selv hadde han jo vært i Folkeforbundets tjeneste i mange år) - men det var, mente han - to paragrafer i forbundspakten som var skjebnesvangre, det var sanksjonsparagrafen og det var gjennommarsjparagrafen, som utelukkende var satt der i seiersmaktens tjeneste for å brukes første gang mot Russland og senere mot Tyskland. De styrende førte altså denne utfordrende politikken. De gjorde reiser til London og Paris og til Moskva. Alt dette var Quisling og hans parti godt orientert om. Man hadde hele protokollene over de samtaler som den daværende justisminister hadde ført i Moskva - Quisling hadde fått dem av en kommunist - og alt dette kan man ikke komme fra. I regjeringsorganet, Arbeiderbladet, ble det i 1936 skrevet at for å hindre nasjonal-socialismen i å bre seg ut over Europa som en oljeflekk på et trekkpapp, var det nødvendig at arbeiderpartiets regjering gikk aktivt inn for å gjøre Folkeforbundet effektivt. Det het videre at man i den forbindelse var villig til å påta seg ethvert ansvar og den risiko som fulgte med det, d.v.s. krig.

De var altså villige til å påta seg en krig for et partisak. Men hele det norske folk ville fred og nøytralitet. I en menneskealder, ja, mer enn en menneskealder på det tidspunkt, hadde det norske folk gått inn for fred og nøytralitet som sin verdenspolitiske linje. Så ville altså her et enkelt parti gå til krig, føre hele det norske folk inn i en krig for en partisak. Det er noget som tyder på, mente Quisling om dette spørsmål, at de styrende ikke hadde den fulle oversikt over hva det hele dreiet seg om. For det som kanskje var kjernen i det nasjonalsosialistiske program, lå ikke langt unna det som var Det norske arbeiderpartis program.

Ved siden av å føre en slik utfordrende politikk, ødela regjeringen vårt forsvar.

Slik var situasjonen på dette tidspunkt. Og den utviklet seg videre. Så kom München. Så kom forliket mellom England og Frankrike, som vakte en lettelse over hele Europa. Nu øynet man muligheten for at det skulle bli fred i Vest-Europa, at man skulle å unngå den såkalte imperialistiske krig, som Rus sland så med sine mektige stridskrefter ville utnytte - et Russland som i virkeligheten kunne stått på stable på benene 500 divisjoner. I den første verdenskrig hadde Russland mobilisert 16 millioner mann. Hva ville ikke dette landet kunne klare å mobilisere i neste verdenskrig, alt, avslutt alt, mente Quisling, var innstillet på krig i å i dette land, det var landets generallinje.

Men alt dette ville man ikke forstå. Og det som for Vidkun Quisling, som nasjonalsinnet nordmann, som en er elsket sitt fedreland, det var at han forstod at Tyskland nu ble en farligere fiende for Norge enn England var. Alt dette snakk om "we trust in England" og den engelske flåte, kunne man nu avskrive, mente han. Når Tyskland behersket lysten, når de over Danmark og Sverige kunne arbeide seg opp gjennom Skandinavia, når å arbeidet sammen med Russland, som er Englands dødsfiende, var var dette ikke lenger noe gjeldende dogne som man kunne støtte seg til. Slike tanker var det Quisling beskjeftiget seg med. Og snart lærte også han Polens skjebne å kjenne, og kunne trekke den inn i sine overveielser. Selv mente han at den var delvis fortjent. Polen hadde undertrykket store deler av Russland. De søtlige provinser av Polen var undertrykte deler av det russiske folk. Her

Russland strebet efter å gjenvinne ikk disse områdene, var det med rette. Dette var Vidkun Quisling syn på det spørsmål.

Mot idt at Norge skulle dele Tolens skjebne, satte han inn hele sin arbeidskraft. Han søkte å gjøre faren kjent for det norske folk så godt han kunne: Man måtte nu danne en nasjonal regjering, så man kom vekk fra den ulne og forlorne partipolitikk. Men selv ville han ikke være med i en slik regjering. Quisling strebet ikke efter å få makt i Norge. Når det er snakk om makt, kunne han fått den andre steder; men det var ikke dette det dreiet seg om for ham. Det har derimot strebet efter, det var å gjøre det beste han kunne for sitt land - og han var den hele tid innstillet på å vike plass når som helst og for hvilken som helst xxxxx person som var brukbar til å innta den plassen.

Vidkun Quisling bad statsrådene Ullbye, ja, han likefrem bønnfalt ham om å ta seg av disse spørsmålene. Han skrev til ham, og brevskrivning til folk var noe Quisling sjelden tydde til, og bad ham som formann for Bondepartiet, som den presumtivt mest nasjonale organisasjon her i landet, om å ta spørsmålene opp, "for nu går det galt". Statsråd Ullbye svarte på sin elskverdige måte at nu skulle det x være bondestevne på Voss i slutten av juni, så han hadde ikke anledning til å beskjeftige seg med disse tingene. Det var på samme måte overalt. Og selv var Vidkun Quisling praktisk talt makteløs. Andre midler enn å skrift og tale ~~brukte~~ via sitt parti hadde han ikke. Hans bevegelse begynte imidlertid nu å vokse igjen, og forholdene var slett ikke så dårlige som man da og senerehen har forsøkt å fremstille det. Det var mange bra folk som sluttet seg til Nasjonal samling og som forstod hva bevegelsen gikk inn for. Men det var bare et fåtall som ville ta den fulle konsekvens av tidens alvor.

Quisling forsøkte å tale med offisere. "Dere er da de nasjonale, dere får være de nasjonale par excellence. Det skal vel ikke være nu som dengang da man betraktet en offiser som et mindreverdige individ, slik man gjorde det da jeg selv var ung løytnant." Viggo Ullmann hadde i sin tid uttrykt ønsket om å få leve den dag da han så den siste løytnant i Norge. Det var mente Quisling, offiserenes plikt å ~~svare~~ ikke å finne seg i dette, men å ta seg virkelig sammen og ordne opp i forholdene - ikke med våpenmakt, men med ~~å~~

virkelig alvorlige forestillinger. Men istedenfor fikk man disse forentidskrævs forsvarsresolusjonene a la oberst Zimmer. De prelltet av på enhver. De hadde ingen virkning ikke noen som helst virkning. Når sant skal sies var det hel nest prat, og ingenting annet.

I juni 1939 reiste Vidkun Quisling til Tyskland. Han skulle være med på et nordisk møte i Søder-Jylland. I Kolding skulle han holde en tale, og i forbindelse med dette besøket, ville han gjerne også overvære et møte i Lübeck, hvor folk fra alle nordiske land, uten hensyn til politisk farve, traff sammen med tyskere. Det hadde ikke noen politisk karakter dette møtet i den gamle Hansastad, hvor tyskerne forøvrig drev en meget klosset politikk, som man omsider fikk stanset. Tyskerne trodde nemlig at at Hansatiden hadde vært en aldeles storartet tid for Norden. Hansatiden var noe som k måtte komme igjen, mente de. Quisling forklarte dem at ~~zuvor~~ denne tiden var en nedverdiggende tid for Norden, og at der gjennom århundrer satt igjen et hat til tyskerne fra de årene de hadde tilbragt her. Omsider forstod de dette, og oppgav Hansapropagandaen.

Men ellers var var der jo den den gamle byen Lübeck mange erindringer om forbindelsen med Norden, mye kunne f. eks. føres tilbake til St. Olav og x også til andre gamle norske konger.

I forbindelse med denne reisen fikk Quisling en anmodning fra dr. x Herman Harris Aall om å komme til ham i Berlin. Dr. Aall var jo i meget en teoretiker, som beskjefteget seg med videnskapelige spørsmål med den største nidkjerhet og interesse. Han arbeidet med spørsmålet om en ny samfunnsordning, som han kalte den sosiale individualisme. Selv mente han at den var adskillig bedre den nden nasjonale sosialisme. Dette var Quisling også for så vidt enig i, for det var igrunnen et uttrykk for Nasjonal Samlings ide også. Den satte individualiteten høyt, ikke slik som den tyske nasjonalsosialisme og den italienske fascisme, der individet gikk opp i folket og staten. Sosialindividualismen hevdet at målet lå i individets, i personlighetens utvikling. Men denne utvikling skulle skje gjennom samfunn og stat, gjennom arbeidet i samfunnet og staten. Om dette var Quisling og professor Aall enige, og professoren ville gjerne diskutere dette med Quisling sammen med en norsk-amerikansk professor Stangeland, som han bodde hos.

Vidkun Quisling reiste ned til dr. Aall. Hos ham traff han Hagelin og Scheidt. Disse hadde på en eller annen måte fått rede på at Quisling var hos dr. Aall. Det var også første gang Hagelin møtte Scheidt. Denne visitasjonen og de nye bekjentskaper førte til et kortvarig møte med Rosenberg. Det dreiet seg om en helt ordinær visitt. I ganske alminnelige vendinger ble det snakket om den politiske situasjon i Norge.

Fra Rosenberg reiste Quisling på en visitt til landbruksministeren Darré. Ministerens frue var beste venninne av en som Quisling kjente fra skolen, en fru professor Günther, som hadde bedt om at han absolutt måtte besøke Darré. Landbruksministeren var ikke selv til stede, men istedenfor fikk man en innbydelse til en landbruksutstilling i Leipzig. På tilbaketuren reiste Quisling innom Hagelin og overnattet hos ham. Hagelins hjem var meget rikt utstyrt, usedvanlig smakfullt og med verdisaker, antikviteter som Quisling - han skjønnte seg jo på slike ting - måtte anslå til betydelige verdier. Derfra reiste Quisling igjen til Berlin, derfra gikk turen til Halding og så til Lübeck og hjem.

Utover høsten var Vidkun Quisling opptatt med det som han så som en mulig utvei ut av krigen: Han ville forsøke å få istand en ordning mellom England og Frankrike under pausen etter at krigen i Polen var slutt. Han la et meget stort arbeide i utarbeidelse av forslag til en fredelig ordning. Han henvendte seg også personlig til Chamberlain.

Vidkun Quislings befatning med Rosenberg var av meget flyktig art. Han har aldri brevvekslet med ham. Når man senere ville ha det til at Quisling skulle ha mottatt penger til sin bevegelse, kan benektet han dette på det mest bestemte:

"Penger har jeg aldri bedt om. Jeg har aldri engang bedt nordmenn om penger til Nasjonal Samling, dertil er jeg for stolt, og enda mindre har jeg bedt tyskerne om penger. Jeg har vært med én gang - to ganger har jeg vært med major Hvoslef som ville be om penger til Nasjonal Samling, og det var for meg så ydmykende at en slik tur gjør jeg ikke opp igjen - eller gjorde jeg ikke opp igjen".

Istedenfor å be andre om penger, brukte Vidkun Quisling av sin egen "stakkers økonomi" til beste for bevegelsen. Selv tok han aldri noen betaling av Nasjonal Samling. Dette var nemlig hans standpunkt: "Dette er ikke noe som vi gjør for oss selv. Kan

"vis noen gikk rundt og trodde at han arbeidet for sin egen fordel, var hans svar dette: "Jeg gjør dette for Norge, og hvis De ikke skjønner det, så får De la være å skjønne det. Vi De skjønne det, får De være med og hjelpe oss! Hvis De ikke synes De kan være med i Nasjonal Samling fordi den og den er så forferdelig dårlig, og De selv synes De er så god, så bli med år selv da! Så blir Nasjonal Samling så meget bedre".

Vidkun Quisling holdt heller aldri på noen som ville gå ut av Nasjonal Samling. Dette var et prinsipp hos ham. Når det gjel-der forholdet til Rosenberg, som man la så stor vekt på siden, ble det fra Quislings side ikke gitt uttrykk for andre syns-punkter enn de som han gav uttrykk for overfor det norske folk. Men Rosenberg og hans folk var - det hersker det ingen ~~tvil~~ tvil om - meget velvillig innstillet overfor Norge og Norden på alle måter. Mellom Terboven og Rosenberg skal det ha hersket meget skarpe motsetninger fra en eller annen tidligere strid.

Når det gjelder krigen mot Polen, så tok den en slik vending som Quisling hadde ventet. Moskvpakten så han på som den ut-løsende faktor: "Tyskerne trodde den "var et stort diplomatisk trekk, men den var fra Russlands side et stort diplomatisk trekk, for det var den som utløste verdenskrigen". Quisling skrev den gang på sin mappe: Den som blir djevelens tjener, han blir til slutt hans slave.

Så delte da altså Tyskland og Russland Polen mellom seg, og Polens østlige provinser fikk den fryktelige skjebne, som man riktignok har forsøkt å trekke et dekke over. Men hele intelligensen ble utryddet. På den annen side mente Quisling at det var berettiget av Russland å ta disse provinsene, for de tilhørte Russland, det var russiske nasjonale provinser, hvitrussiske og ukrainske landskaper som egentlig hørte til det russiske rike. Det var Polens dårskap at det ikke tidligere var kommet til en ordning med Russland. Men denne Polens skjebne stod for Quisling som et skrekkbilde på Norges og Nordens skjebne. Det var nettopp dette han tenkte seg kom til å bli utviklingen her: "her kommer England og Frankrike og setter seg fast i Norge, Tyskland med sine overlegne stridskrefter kaster dem ut av Syd-Skandinavia, Oslo og andre større byer blir bombet akkurat som Warszawa - og Nord-Skandinavia blir tatt av Russland til og med Narvik, malagrubene, nikkelelfeltene i Bot-gane og Narviks havn blir tatt av Russland. Det var Skandii

navnlig skjebne! - Dette tankebilde stod for Vidkun Quisling som den sikre fremtidsmulighet, hvis man ikke kunne hindre det. Den eneste mulighet, mente han, var nøytralitet og forsvær. Gjennom den politikk som ble drevet i Norge, var vi trukket inn i begivenhetene, på den ene av frontlinserne på de krigførendes side. Quisling visste at Russland ikke kom til å bli stående lenge på Tyskland side. Russlands taktikk, mente han, var stadig denne: først å utløse verdenskrigen, og så gå sammen med England for å knuse Tyskland, for da ble det selv så sterkt at det kunne holde seg mot det britiske verdensriket og ta oppkampen mot det. Senere fortalte Ribbentrop til Quisling at Molotov forlangte støttepunkter ved Skagerak, ved Danmark, ved Jylland, antagelig også ved Norges kyst, forlangte Bulgaria, forlangte veien til Konstantinopel o.s.v. - og det kunne Tyskland av anstendighet ikke gå med på. Dette fortalte Ribbentrop Quisling personlig i januar 1944.

Det var det som stod for ham som en absolutt realitet. Og den eneste mulighet som han så til å avvende det, var å drive på med fredsarbeidet mellom Tyskland og England. Quisling henvendte seg til Chamberlain og han ville søke anledning til å henvende seg til Hitler så snart det ble en mulighet. Og denne mulighet meldte seg. Quisling fikk en innbydelse fra dr. Hall til å komme til Berlin og igjen diskutere dette spørsmål med ham og bo hos ham.

Det var også en annen sak som lå Vidkun Quisling varmt på hjertet: I Norge drev man agitasjon for Finland. På grunn av den naturlige stemning for dette landet søkte man å gripe inn i krigen på Finlands side. For Quisling fortonet dette seg som det rene vanvidd: Det var jo nettopp å kaste seg i den avgrunn som for ham stod som skrekken og undergangen, nemlig Polens skjebne. Det ville jo nettopp være å kalle Russland inn i Norge og Skandinavia, og det ville jo nettopp være å kalle Tyskland inn i Norge og Skandinavia. Det var i realiteten det det betydde. Hva skulle resultatet blitt med våre stakkars få utrustede avdelinger? ^{For dette} ble det drevet agitasjon i avisene. NS tidde til denne agitasjonen, eller tok til gjennæle. Og det ble lagt ut slik at Quislings endrede holdning i Finlandsspørsmålet var et indisium mot ham. En stor del av det norske folk var med på den innstillingen som kom til uttrykk i angrepene mot ham. Men det var det rene nasjonale selvmord.

I denne tiden kom det til Quisling, etter anbefaling av dr. Aall, en dr. Noack som var dosent ved Universitetet da, og - som det senere viste seg - var agent for det tyske utenriksministerium. Han snakket med Quisling om forskjellige forhold, også om det finsk-russiske spørsmålet og om det russiske spørsmål i det hele. Quisling forklarte ham hvorledes det hang sammen, og sa at før eller senere blir det sikkert krig mellom Tyskland og Russland - "det skal jeg holde loo mot l på".

Efter Quislings mening ~~kanvixiv~~ ville det være Tysklands største feil hvis det engasjerte seg på vestfronten istedenfor å ta opp kampen med Russland og avlaste Finland. Quisling fremholdt at Tyskland da ville ha sjansen til å skape seg en sympati i Skandinavia. Derfor fremholdt han: Nå ligger England og Frankrike og lurar på å besette våre land og bruke Finland som påskudd til dette. De fikk utlevert - og det er jo ingen hemmelighet - tegninger av våre tunneler for å prøve om de kunne sende kanonene gjennom tunnelene på Narviksbanen. De ansatte sine marineoffiserer i våre konsulater langs kysten, slik som engelskmennene pleier å gjøre. Det var til og med britiske soldater i Oslo - større var ikke forsiktigheten på den side. Og uttalelsene fra regjeringens, som fløt i øst og vest når de satt på restauranter, gikk i samme retning, at det gjaldt å komme på den såkalte "rette" siden." Men - hevdet Quisling - det som det gjaldt om for Norge, det var å holde seg nøytralt for enhver pris, og styrke sitt forsvar. Og det var også dette som var den norske folkeviljen!

Noack hørte på hva Quisling hadde å si. Quisling forklarte ham på kartet hvorledes Tyskland skulle gå frem i Russland for å ta landet og besette det. Noack ~~xx~~ ble meget begeistret over dette, og han sendte Quisling et exposé som han hadde skrevet efter samtalen. Han sa at disse ting måtte han absolutt ta opp i Berlin - med Ribbentrop. Quisling svarte at det hadde dreiet seg om en helt privat samtale, og "jeg kan jo ikke innlate meg på slike ting~~xx~~ - jeg kan jo ikke nåde et annet land til å gå i krig for vår skyld. Men Noack stod på sitt. Og så - i forbindelse med reisen til dr. Aall - fikk han arrangert det slik at han også skulle komme med ~~stukt~~ der, og han skulle få Quisling med i Wilhelmstrasse for å fremlegge planen.

Da Quisling kom til Berlin, ble han hurtig klar over at dette burde man ikke innlate seg på i det hele tatt. Det hele ~~hæbr~~

var jo en rent teoretisk betraktning fra Quislings side. Da han kom til Berlin, nektet han derfor å ha noen befattning med dette; han satte en fullstendig og streng ordet. Han ønsket inidertid, mens han var hos dr. Aall, å få forbindelse med Rosenberg, og det fikk han meget lett. Heller ikke i samtalen med ham sa Quisling noe annet enn hva han sa her hjemme i Norge. Han fremhevet nøyaktig det som han så mange ganger offentlig hadde gitt uttrykk for, at: Det verste som kunne hende Norge under krigen, var også det mest sannsynlige, nemlig at Norge først ble besatt av England og at tyskerne så kom sammen med russerne og kastet engelskmennene ut igjen. Norge og Norden ville da bli en herjet krigsskueplass og ødelagte land. Vi ville få tysk herredømme i syd, og russisk i nord. Det var dette Quisling gav uttrykk for, og ikke noe vesentlig annet.

Efter dette mente Rosenberg at Quisling burde snakke med Raeder. Samtalen med storadmiralen var en alminnelig samtale i hans kontor, en alminnelig visitt. Det vesentlige i samtalen hentydet til den situasjon at vestmaktene under påskudd av å hjelpe Finland og under påberopelse av forbundspakten ville fremtvinge gjennommarsj gjennom Norge for å få tak i de nord-svenske malmfelter og besette støttepunkter på Norges kyst. Denne fare anså Quisling for overhengende. Hjemme hadde han jo til stadighet pekt på den. Derfor var han også imot alle forsøk på å engasjere Norge i Finlandskrigen, likesom han i en årrekke hadde bekjempet gjennommarsj-paragrafen av samme grunn.

Quisling var også sikker på at selv om regjeringen protesterte mot et slikt nøytralitetsbrudd, ville der, når England og Frankrike gikk til handling, avfinne seg med den britisk-franske besettelse. Han visste jo godt fra sin tid som forsvarsminister hvordan de rygrer resonnerte. På den ene side var det de ivrige forsvarsnihilister som arbeidet i Moskvas tjeneste og som skulle ødelegge alt mulig, og de andre var de som sa at, Ja, hva skal vi med dette forsvaret, det nytter ingenting allikevel. Her kommer England og besetter oss, og når krigen er forbi, er vi fri igjen. Hvis vi har et sterkt forsvar, er det noen nasjonale offiserer som vil føre krig, og så blir det bare ulykker og elendighet. Derfor skal vi ha minst mulig forsvar. -

Det var jo resonnermentet over hele linjen, unntatt, nå var til, høyre; i forsvarsspørsmål inntok man dette partiet stort sett en anstendig holdning.

Det alminnelige resonnerment var ellers dette: enten fullstendig forsvarsnihilisme, eller: Hva skal vi med noe forsvar? Det bare kompliserer saken. La England komme her og besette våre havner. Og så når krigen er fordi, er vi fri igjen, og det går akkurat på samme måten som før.

Quisling hadde ingen grunn til å tvile på at dette var innstillingen, og det ble jo ganske kraftig bekreftet. For Tyskland og Russland ville da angripe Skandinavia med overlegen kraft, og Norden ville komme til å dele Polens skjebne. Det var i denne forbindelse - hvis regjeringen utleverte Norge til England og Frankrike - at det under samtalen med Raeder ble nevnt spørsmålet om en regjeringsdannelse og hjelp fra Tyskland, og det var Raeder som antydte dette overfor Quisling.

Han spurte: "Hvorledes vil De da stille Dem, hvis regjeringen utleverer Norge til England og Frankrike?"

Til dette svarte Quisling at det kunne bli et stort spørsmål hvorledes han ville stille seg til dette, om han og hans tilhengere ville finne seg i en slik affære. I denne forbindelse nevnte Quisling også dette med den ulovlige regjeringsdannelse og det ulovlige storting. Han mente at det ville være den eneste måte da å sikre mot at Tyskland med full rett opptrådte som erobrere i syd og Russland i nord; at kanskje Oslo og de andre store byer ble bombet o.s.v. Og om det endelige resultatet kunne det ikke være noen som helst tvil for en som skjente noe av tingene. Så overmektig som Tyskland var, særlig sammen med Russland. Tyskland ville med overlegne krefter kjempet seg nordover fra Danmark og gjennom Sverige. Man kan lese det selv i Reynauds erindringer. Han medgir jo sannsynligheten av at de allierte ville bli kastet ut av Skandinavia igjen av tyskerne, ved angrep over Sverige. Det som var sikkert, var altså at tyskerne ville kommet til Norge under de eventualiteter som forlå. Og man ser jo at de defensive hensikter var på Tysklands side. Man ser det av Reynauds uttalelser, man ser det ikke minst av Hitlers uttalelser. Men man ser av de alliertes uttalelser at der var de offensive hensikter til stede, ja, kynisk til stede - om ikke så meget hos England offentlig, så iallfall kynisk til stede hos de franske statsmenn, som uten hensyn til

Norge og de små nasjoner, ville besette vårt land og erobre de svenske riksdelene, besette våre havnebyer og besette også landet for øst. Det var slik saken lå an. Det er det samme som Quisling gav uttrykk for i det flyvebladet 8. april som ble sendt ut på grunn av riksdelene, og det står også i Reynolds erindringer at minefeltene måtte følges av operasjoner innover i landet. Men tror her i Norge at om tyskerne ikke var kommet 9. april, ville vi i fem år ha levet i salig fred her i landet. Det virkelige forhold er jo helt annerledes. Det virkelige forhold er at hvis tyskerne ikke var kommet 9. april, ville Norge vært en edelagt krigsskueplass, og tyskerne ville sittet som kvernere erobrere og herrer, og russerne ville sittet som erobrere i Nord-Norge. Det var det virkelige forhold. Hvis man ikke har tenkekraft til å forestille seg dette, mente Quisling, så fikk man la være. "Da får man jo dømme på det annet overfladiske grunnlag, men det er den kjensgjerning som virkelig foreligger".

Tysk okkupasjon var det ikke i det hele tatt tale om fra Quislings side, så langt mindre å gi råd og veiledning med en okkupasjon for øye. Quisling var heller aldri blitt anmodet om slikt - muligens fordi han tydelig nok lot merke at det kunne han ikke innlate seg på. Hva i all verden skulle man, mente Quisling, gi av militære råd her i Norge? Det måtte da være med hensyn til planene, med hensyn til operasjonenes utførelse. Men med hensyn til alminnelige militære opplysninger - så fantes de jo i alle våre trykte skrifter. Hvis man for eksempel tok den svenske militære litteraturforenings oversikt over den norske hærordning - så så det mer der angående den norske hærordning enn de aller fleste norske offiserer selv visste.

"Og så tror man at tyskerne ikke har kjennskap til det! Jeg skulle ha forklart om Oslo havn og sendt meddelelser til til tyskerne om Oslo havn. Og så tror man at tyskerne hvis de ville ha noen meddelelse om Oslo havn, skulle spørre meg om ikke vet så meget om Oslo havn som en alminnelig havnearbeider. Det er klart at hvis de vil ha noen meddelelse om Oslo havn, så spør de de sittende konsulater i Norge og får detaljerte planer av havnevesenet i Oslo om Oslo havn".

Den okkupasjonsplanen som Rosenberg talte om i notatet, hadde Quisling ikke noe som helst med. Den gjengis fornylig også i

en helt annen form i Rosenbergs notat enn i beretningen. Det måtte ha vært andre som fremstille sin plan, men Quisling har hverken av norske eller militære grunner ville gått noe slikt som hans navn ble satt i forbindelse med. At man i det hele tatt skulle være med på noe slikt tyv som det der at man skulle utdanne nordmenn noe Norge - 100 - 200 - 300 nordmenn - og så skulle de komme tilbake til Norge etterpå, foreslo Quisling ikke. Nei, hevdet Quisling, det er allerede som med denne selskapsreisen som også fremstilles som et ledd i hele denne sammenhengelsen. Denne selskapsreisen kom ikke istand på Quislings initiativ, men på Scheidts. Det var en alminnelig selskapsreise med slike foredrag som Fuglesang nevnte. Quisling hadde lest et par dagbøker som disse folk førte. De hadde ingen verdens ting med slike planer å gjøre. Quisling benektet på det mest bestemte at Nasjonal Samling utøvet noen som helst 5-kolonne-virksomhet i Norge. Det var absolutt ikke tilfelle. "Man kan gjøre med meg hva man vil, men mine medarbeidere som ærlig arbeidet for Norges sak, skal man ikke behandle på denne måten. Det er en urett av groveste art mot disse mennesker".

Så fikk Vidkun Quisling gjennom Rosenberg og Larssens anledning til å komme til Hitler. Raeder forestilte ham for Hitler, for Rosenberg var syk og lå til sengs. Quisling trodde ikke han var til stede under samtalen.

Jeg tror dere har vært en del...
 ne. Jeg kan ikke heller klart atskille hva der ble sagt den ene dag, og hva der ble sagt den annen dag, men det som jeg talte med ham om, det var det som lå tungt på hjertet, det var at det skulle komme til en ordning mellom Tyskland og England. Jeg fortalte om hva jeg hadde telegrafert til Chamberlain, jeg fortalte rett syn på det hele, som Hitler også var enig i. Han uttalte at det hadde for ham vært en hjertesorg og den største skuffelse at han ikke kom til noen ordning med det britiske rike. Han mente at han fra sin side hadde gjort alt, og at det som han hadde foreslått i det polske spørsmål, var en så rimelig ordning at det var kun ham med hans posisjon som like overfor det tyske folk, like overfor opphisselsen i Tyskland hadde kunnet våge å fremsette et slikt forslag til løsning. Han sa på de ting som jeg hadde med, ganske flyktig, og la dem til side og sa at foreløpig fikk saken ha sin gang, men senere ville han ta opp spørsmålet igjen.

Så begynte vi å tale om Norge, han var tydelig informert på forhånd om vårt arbeid her også, om vår kamp for nøytralitet o. s. v. Han kjente meget godt til det, og han beholdt da i de sterkeste ord at Tysklands interesse var Norges og Nordens nøytralitet. Han talte seg rent opp i detaljer da man kom inn på at denne nøytraliteten muligens ville bli brutt. Han sa at da ville Tyskland sette inn alle midler, og det kunne ikke være spørsmål om hva resultatet ville være.

Quisling
Quisling
Quisling
Quisling

Quisling

De ville bresatte Danmark, og de ville om nødvendig også bresatte Sverige. De ville sette inn divisjon på divisjon, de gikk kanskje utrykkelig, som jeg mente i min referanse, at han stoppet opp ved 16 divisjoner uten at det var annet enn en slik plusselig stans i en tilfrelle, iallfall var det det berentente inntrykk som jeg fikk og som jeg også senere har fått, at Tysklands interese var best ivaretatt ved Norge og Nordens nøytralitet, slik som det også ligger i sakens natur. Hvorfor i all verden skulle de detaljere 400 000 menn med alt det de trengte av ressurser og holde dem vekk fra hovedkrigsskueplansen hvis vårt land selv hadde kunnet sikre nøytraliteten. Han fortalte meg også senere — og det har han gjort 2 ganger — hvorledes han advarte Mussolini mot å gå inn i krigen. Han fremholdt for Mussolini at Tysklands interesse var iallfall best ivaretatt ved at Italia holdt seg nøytral, og at det i høyeste grad ville komplisere den europeiske situasjon og kanskje bringe ulykke over Italia, hvis det gikk med i krigen. Det sa han sist til meg i januar.

Hitler nærte fra første stund av — og stor sympati for meg, og han levarte den til siste stund. Jeg behøver ikke å fortelle hva han sa til meg da vi tok avskjed med hverandre. Det er kammeligbetor som skal gå i graven med meg. Men å komme her og ville fortelle meg at jeg var en Gummi-schweinechen som en skal blåse opp, behøver man ikke å gjøre. Man behøver ikke å servere den slags for mennesker som har noen aktelse for seg selv. Det er skammelig tegn. Hitler nærte den dybeste respekt for meg, en stor aktelse for meg nettopp fordi jeg ivartok mitt lands interesse på den måte som jeg gjorde. Han ville ha meg til andre oppgaver ute i Europa. Han sa jeg er glad når vi kan finne en mann som Deten som kan ivareta sitt folks interesse på den måten De gjør. Han respekterte meg for at jeg sa ham sannheten, og jeg fortalte om Rosenberg og disse storfolkene der nede i Tyskland som ikke torde si til Hitler sannheten om Norge mer enn en gang hvert kvartal med en liten bemerkning. Men det var meg som skulle slå i bordet. Quisling De må slå i bordet like overfor Der Führer med hensyn til Norges stilling. Hva er det for slags maner? Der skulle jeg — en utlending — slå i bordet like overfor det tyske rikets representant i Norge og forklare hvorledes det var. Hvorledes kunne jeg gjøre det? Nei, jeg holdt meg til rent saklige ting, det er det virkelige forhold. De aller fleste i Tyskland var forbitret over den tyske politikk i Norge, men de våget ikke å sette enten sin stilling eller sin posisjon eller hva det var, inn for en virkelig kampe om det spørsmål der. Det er saken.¹¹

Jeg talte med Hitler videre om de norske forhold. Han spurte om vårt partis stilling, og han var meget forståelsesfull. Han sa jeg er østerriker, jeg er ikke prøyser eller tysker, jeg ser annerledes på disse ting. En tysker skal sette det opp i rubrikker og kolonner og summere, og så regner han ut at det er så og så mange medlemmer, og det og det og det, det er avgjørende. Men det som er avgjørende, det er den levende kraft,

1941

1942

1943

1944

1945

1945

1946

det er viljen. Han spurte om utvalgte clausen til
 a) overta regjeringmakten i Norge. Nei, sa han
 det har vi ikke. Men er det noe som er uanstendig-
 heter, men det er mulighet for å få et par menn
 med i regjeringen, som kunne stå som en garanti
 for nøytraliteten sa jeg. Det er viktig at folk be-
 gynnere å bli vant til over slutt, men, det kan
 handle den utvikler seg på den måten. Det ville
 han hilse med glede, sa han. At vi kom med i
 regjeringen ville være en betydning for Tysk-
 land, og han gjentok flere ganger dette om Nor-
 ges nøytralitet og Nordens nøytralitet, understre-
 ket det på det kraftigste. Sa sa jeg at det som
 jeg fryktet i Norge, det var Polens skjebne. Ja,
 sa han, Polens skjebne er fryktelig, men det har
 det selv fortjent. Så sa jeg at vi fryktet det
 samme, vi fryktet at Finland og Nord-Skan-
 dinavia kan bli som den østlige del av Polen og
 de andre som den vestlige del av Polen. Jeg ser
 også med gru på hva som kan komme til å hende
 i Norden, sa Hiller. Han brukte det uttrykk: hva
 det kan komme til å hende i Norden. Jeg ser med
 gru på det. I forbindelse med det tok jeg opp
 spørsmålet om Finland og spurte om han ikke
 kunne hjelpe til at det ble en ordning mellom
 Russland og Finland. Han var meget barsk på
 Finland. Han sa at Finland hadde fornærmet
 Tyskland, de hadde ikke villet ta imot deputa-
 sjoner i anledning jubileet for Finlands befri-
 else, og han fant ingen grunn til å gjøre noe der.
 Jeg søkte å fremholde mitt syn på saken og sa
 at Finland tross alt var et nordisk land. Det var
 holliverket for Norden. Det er et land som for-
 tjener sin nasjonale frihet og selvstendighet og
 fortjener å leve et selvstendig liv o. s. v. Men sa
 at han skulle gjøre hva han kunne, han lovt
 meg det. Det er ikke for å sløyte av meg selv,
 men jeg vil si at ett dette skriket i Norge med
 alle moter og avisartikler og alt det bråk, hva
 hjelp det Finland mot hva jeg på min stille
 måte kunne utvirke på den måte at det ble en
 ordning mellom Russland og Finland. Men allike-
 vel skal jeg bli skjelt ut, og det skal brukes
 som et indisium mot en fordi man har gått inn
 og villet hjelpe Finland og gå med våpenmakt
 inn i Finland, en skal være en landsforræder,
 en som har forsvoret sitt land til fienden. Slik er
 det på det ene og det annet punkt. Slik kan man
 gjerne demme hvis man vil, men det er iallfall
 ikke overensstemmende med det virkelige forhold.

Når det referes et Briet den 14. Desember
 1939 på grunnlag av samtale med meg og O.K.W.,
 øverste krigsledelse, ordre om at det skulle traf-
 fes forberedelse til en norsk operasjon, hvilket
 ikke vil si at en norsk operasjon skulle settes i
 gang, men at planen skulle utarbeides for en
 norsk aksjon, er dette noe som øyene, komplett
 ukjent. Det fremgår iallfall av dokumentene at
 Briet faktisk minst 2 måneder før var fullt op-
 merksom på betydningen av det norske problem.

MS
 [Handwritten signature]

[Handwritten signature]

MS

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

og jeg nå åpent si at det forbauser meg at slike planer ikke tidligere var utarbeidet. Jeg kan ikke forstå det simpelthen ut fra et militært synspunkt. Det hadde vært så meget tale og diskusjon etter den første verdenskrig om besettelse av Norge og Danmark fra engelsk side og fra tysk side. Fra engelsk side forelå en plan om besettelse av Danmark og landgang i Polen og å ramme Tyskland fra nord. Det har vært offentlig diskutert i en plan fra Lord Fischer og fra det øverste admiralitet. Det forelå alt sammen. At Tyskland ikke skulle ha utarbeidet disse planer, det forekommer meg helt forbausende. Hvis det virkelig er tilfellet, må jeg si at det er absolutt en militær forsømmelse. Det hadde jeg ikke trodd. Det har jeg også gitt uttrykk for i min redegjørelse, da jeg ikke var kjent med dette, at jeg kunne ikke tenke meg annet enn at de det hadde gjort.

Min samtale med Hitler hadde jeg i grunnen inntrykk av var en sonderende samtale. Han ville prøve meg på forskjellige punkter. Han var ikke inne noe direkte på dette med aksjon i Norge, på ingen måte. Han talte en gang om Østerrike, ikke bare i forbindelse med den måte å se på tingene. Han sa jeg er østerriker og oppga mitt eget land for Stor-Tyskland, sa han. Så sa jeg at Norge og Østerrike er ikke det samme. Østerrike er en del av Tyskland, men Norge er en selvstendig nasjon. Han sa at Østerrike hadde også en stolt historie. Det er det eneste forsøk han gjorde i retning av kanskje å få meg litt innpå. Ellers har jeg aldri merket noen slike ting. Tvertimot merket jeg den fulle respekt for at jeg har hevdet Norges interesse navkoret likeoverfor ham, jeg har aldri merket noe annet. Det er det vitnelige forhold.

Altså, da der har gitt Hitler innskytelse til å gi denne ordre den 14. desember 1940 om at nå skulle planen utarbeides til forberedelse av en aksjon mot Norge -- den ble først ferdig noen måneder etter, det tar lang tid, 2-3 måneder etter var den ferdig -- det har ikke jeg hatt noe som helst med. At jeg ved min tilstedeværelse har gitt ham en impuls til det, kan jeg ikke danne noe som helst om. Da må det være om man vil forsynets hånd som har spilt inn. Jeg har iallfall ikke med noen som helst ubillige ord bidratt til det, absolutt ikke. Bare 5 dager senere ga den franske statsminister Daladier ordre om at nå skulle ekspedisjonskorpsen forberedes som skulle gå gjennom Finland og besette Norge. 5 dager senere, den 19. desember, ga den franske statsminister ordre om ekspedisjonskorps som skulle besette Finland og de svenske malmgruber og demmed Norge. Jeg mener her at det var et samspill av begivenheter -- man kan kalle det hva man vil. Et politikk ville aldri tale om forsynets uanselkelige veier, man ville si at her er noe fantastisk. Jeg tror at det er det motsatte. Jeg

NEP
Gunnar Sawyer

Waw

Waw

Gunnar Sawyer
Hitler

Gunnar Sawyer

Waw
Gunnar Sawyer
Waw
Gunnar Sawyer

Waw / Gunnar Sawyer

Gunnar Sawyer
Gunnar Sawyer

Gunnar Sawyer

Gunnar Sawyer

hør at her har man utvilsomt vært et forsynets
 refleks, til å redde Norge fra den største ulykke
 som kunne ramme det, nemlig å bli krigsskue-
 plass, bli erobret av Tyskland i syd og Russland
 i nord, og ikke bare Norge, men Sverige og hele
 Norden. Men hva tror hva man vil.

Om den sluttens tragedie vil jeg si at jeg kjen-
 ner ikke hans forhold nærmere. Det er mulig at
 han har vært engasjert i disse ting. Har han vært
 det, så vil jeg si at han har på en måte bidratt
 til å forhindre denne forferdelige ulykke fra Norge.
 Det er min mening om det. Det er en illusjon
 som jeg nevnte, å tro at om 9. april ikke var
 kommet, hadde Norge kunnet leve 5 år i fred. Det
 var blitt besatt av England og Frankrike. Alle-
 rede i februar og senest 19. mars traff England
 og Frankrike bestemmelse om å legge ut mine-
 feltet og gå inn i Norge og Sverige, og Tyskland
 var kommet der umiddelbart etterpå, og hadde
 gjort rent bord i Norden. Hvem er det som har
 noe militært skjønn som kan tvile på det? Tysk-
 land hadde 100 divisjoner klare på vest-fronten,
 60 divisjoner klar i reserve til å gå mot Skandi-
 navia. Jeg tror de skulle besette Danmark på
 2 dager, de besatte det på 6 timer. Det var ingen
 sak for dem å gå inn i Sverige, arbeide seg opp
 over Sverige og ta dette land, ingen sak. Det
 ville bare blitt elendighet og deleggelse. Når jeg
 hører våre militære snakke om mobilisering, vil
 jeg si hva er det for snakk? Hva er det for noen
 militære? 7 000 mann militære mobilisert i det
 sydlige Norge, spredt langs vår vidstrakte kyst
 og ut over landet, og så hadde man i løpet av
 10 dager mobilisert 10 000 mann mens fienden
 står i landet, hva er det for militær sakkunnskap.
 Med en aktelse og hengivenhet for mine gamle
 kamrater, hva er det for noe? Når det kommer
 16-20-30 tyske divisjoner og bomber oss son-
 der og sammen? Ha tysk oberstløytnant sa den
 9. april at vi vil brenne Oslo. Jeg sa til ham:
 «Hvordan kan dere finne på en slik tanke?»
 Ja, det hadde de gjort hvis engelskmennene og
 franskmennene var kommet inn i landet. Hitler
 sa til meg -- det var engang for da jeg uttalte
 at jeg var redd for Sverige, at det på grunn av
 oppfordring fra Nyguardsvold-regjeringen skulle
 marsjere inn i Norge -- Hitler sa: «De kan være
 ganske rolig, hvis svenskene rører seg, så vil den
 neste dag Malmö, Stockholm og Göteborg ligge
 i grus»

Så vil jeg nevne, -- jeg nevnte det ikke forrige
 gang, men jeg vil nevne det i dag -- at jeg ut-
 talte «Det er jo store og folkerike Lyen.» Da
 sa han: «Det gjør ingen verdens ting.» Jeg me-
 ner -- og det er faktisk trolig for 9. april -- at jeg
 uten å vite det har vært -- man kan kalle det
 hva man vil -- på en eller annen måte vært
 ferdig inn i begivenhetene, slik at denne uhyrlige
 ulykke er blitt avverget fra Norge og Norden.
 Jeg har ikke trukket konsekvensen av det jeg

42

visste på forhånd. Jeg visste altså at slik var det, det kan jeg sagt så mange ganger. Men som nordmann kunne jeg ikke trekke konsekvensen av det og si til tyskerne: kom og besatt landet for de andre kommer. Det kunne jeg ikke gjøre. Noen preventiv okkupasjon har jeg aldri gått inn for, har det aldri vært tale om heller. Denne okkupasjon fra Tyskland er kommet som en motforholdsregel mot en alliert okkupasjon.

Jodl som er nevnt her, kan jeg truffet en gang. Det er en meget bra og dyktig kar. Han er den som i virkeligheten har ledet de tyske operasjoner. Jeg traff ham for et par år siden. Vi snakket om de norske forhold. Det var ikke tale om at vi hadde sendt noen meddelelse, på ingen som helst måte. Man sa at vi var truet i Norden, vi var dødelig truet i Norden, derfor måtte vi gå inn. Jeg er overbevist om at det var Hitlers standpunkt absolutt, for det var han gjentatte ganger gitt så sterkt uttrykk for like overfor meg at det kan jeg absolutt ikke tvile på. Hvorvidt altså marinen næret ønske om å få støttepunkter i kampen mot England, det kan jeg ikke domme om. Det er en annen sak. Det fremgår jo forøvrig av Raeders rent militære uttalelser sammen med Keitel og Jodl at det var utslukkende defensive hensyn som gjorde seg gjeldende. Det var for å hindre at England setter seg fast i Norge og dermed får makten i Sverige og kan beherske Østersjøen og det øvrige Norden. Det er de defensive hensyn som kommer frem i Raeders betraktninger, men at det var tilfellet hos Hitler, det er min absolutte overbevisning.

Jeg er sikker på at historien kommer til å se annerledes på disse ting når alt blir helt klarlagt, og man kunne jo forsåvidt være fristet til å si: Det er meg som har gjort det, det er meg som overbeviste ham om at de måtte gå til Norge, det er meg som fikk ham til å gjøre dette. Det var meg som reddet Norge og Norden fra å bli besatt av engelskmenn og franskmenn og bli utsatt for dette. Men det er ikke tilfellet. Det er ren og skjær tilfeldighet som gjorde at dette spillet løp på den måten der. Man kan tro hva man vil, men slik er det. Jeg har ikke gitt noen meddelelser av militær art til tyske myndigheter. De eneste jeg har talt med av tyske myndigheter, det er Hitlers adjutant og en annen oberstleytnant, hva han het, husker jeg ikke. Jeg har aldri gitt noen meddelelser som står noe som helst i strid med hva en norsk offiser eller norsk militær kan si, eller på noen som helst måte går ut over hva man kan ta ut av en hvilken som helst håndbok. Man skal ha gitt meddelelse om Oslo havn, om kanoner i Narvik, jeg skulle ha gjort det.

Hva andre har sagt på grunnlag av mine uttalelser av politisk art, det kan jeg ikke domme om, og det tenker jeg heller ikke noe ansvar for. Jeg har i mine samtaler med tyskerne ikke gjort

Hitler
Keitel
Jodl
Raeder
Keitel

Ernst Kautsky

Ernst Kautsky

No

Ernst Kautsky

Ernst Kautsky

Ernst Kautsky

Ernst Kautsky

Ernst Kautsky

Ernst Kautsky

No

Ernst Kautsky

Ernst Kautsky

... som helst utilgjenglig. Jeg har på beste måte
vært til ått hundre mennesker i enhver sammenheng,
og jeg er på min måte blitt et redskap som hjalp
til at Norge og Norden slapp fra den største
ulykke som kunne ramme dem, selv om det nor-
ske folk i sitt store flertall i dag ikke forstår
det. Det er jo alltid så vanskelig å forstå at noe
kanne vært tusen ganger verre enn det som er
skjeedd.

Scheidt har skrevet en beretning, som også er
kommet som bilag hos en beretning om misse-
samtaler med Generalstabten. Det ble nevnt av
forsvareren at det er et produkt som er skrevet
lange etterpå. Det var meg som lovløst den
måte tyskerne var gått frem på, og det ble sagt
opp av Scheidt antagelig for å brukes mot de
militære. Jeg har ikke hatt noen som helst kon-
feranser med Generalstabten. Jeg hadde ikke idé
om hvordan aksjonen skulle skje eller med
hvilke styrker den skulle skje eller hvorledes den
skulle skje. Hvis det hadde vært gått frem slik
som bolsjevikene gjør det, hadde de gjort det på
den måten at de hadde tatt med meg, de hadde
tatt meg med til og med i bedøvelsen, og de hadde
sagt: «Nå kan De lede denne aksjonen. De kjen-
ner landet, og De kan også de militære saker,
nå kan De lede aksjonen. De får de og de styr-
ker til disposisjon.» Slik hadde bolsjevikene gått
frem. Da tyskerne kom hit opp, kom de ikke
engang og lotte på en og snakket heller ikke
med en. Da måtte det ikke egentlig være noen
sterk forbindelse. Scheidt har satt opp et memo-
randum, eller hva man vil kalle det, som er sendt
som bilag til denne rapporten om mine samtaler
om hvorledes man burde gått frem, og hvorledes
jeg har rådet til et man skulle gå frem i Oslo-
fjorden. Det er ganske riktig at jeg har sagt noe
slikt om disse ting, men jeg har sagt det lenge
etterpå. Jeg har kritisert tyskerne, jeg har sagt
til dem: Hvis er det for ventid at dere sender
en slagkrysser inn i Drøbakskanalen, hvor ethvert
menneske vet at det ligger torpedobatterier som
er godt til å treffe, istedenfor å gå i land i
Skjoberghølen som har vært landgangsplass i år-
tier, kjent av alle som har hatt noen som helst
forståelse med militære saker, istedenfor å gå i
land på vestsiden av fjorden, istedenfor å gå ned
på Gardemoen, istedenfor å gå ned på Mjøsa?
Istedenfor å gjøre dette kjører dere med engang
inn med en slagkrysser som går til bunns, og
dere uteligger dermed deres aksjon. Jeg sa: Det
er militært sett så grove feil at det er uforståelig.
Dette skrev Scheidt opp som min samtale med
Generalstabten for å gjøre større effekt. Jeg vil
ikke si noe vendt om Scheidt. Scheidt er på
mange måter en bra kar, en mann som har en
nydelig kjennelse til Norge på sin måte. Det
ble fullstendig klart den 15. april fullstendig
klart. Det var en fullstendig klart mann i en
liver framtid. Hele denne rapporten er som

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

...